

П.У.: “Радосно детињство” Нови Сад
Вртић: “Звездан”
Група: Пред полазак у школу

ПРОЈЕКАТ:

„Како мала деца постају велики људи“

Аутор рада:
Ивана Кобиларов, специјалиста струковни васпитач

Назив програма обуке:

„Документовање у функцији оснаживања практичара у развијању реалног програма“ (број обуке: 817)

Пројекат: **„Како мала деца постају велики људи“**

реализован је у периоду септембар-октобар 2023.године

КАКО ЈЕ ДОШЛО ДО ТЕМЕ ПРОЈЕКТА ?

Месец септембар је протицао у транзицији. У наш вртић су пристигла нова деца у млађу групу. Деца из групе пред полазак у школу су им помагала при обављању здравствено-хијенских навика, али су се и свакодневно играли са њима.

Свакодневно су „велика“ деца бринула о „малој“ деци. Једно јутро при јутарњем окупљању док смо се договарали шта ћемо радити тог дана уследило је спонтано питање „Како мала деца постају велики људи“.

Отварање пројекта:

Деца која желе своје идеје преносе на папир „Како мала деца постају велики људи“. Након тога се окупљамо и сви заједно читамо и размењујемо искуства и идеје.

Неки од дечијих исказа:

Ива: Читају, уче о дрвећу, животињама, добро једу, певају песме, уче о другима...

Немања: Здравно се хране, уче о Сунцу, играју се

Павле: Науче да се играју, уче о спорту, имају добре идеје, уче о љубави.

Дуња: Играју се, уче о Звездама, дуги...
Играју се на Сунцу, одмарају...

Пажљиво посматрамо децу и охрабрујемо их да иду изнад датог нивоа знања и вештина. Подупиремо активност деце ...

Кроз комуникацију проширујемо активност и учење деце.
Питамо децу: „Шта треба да се деси да би се родило мало дете (беба)?

Неки од дечијих исказа:

Дуња: Да се сретну мама и тата.

Виктор: Да се заљубе.

Немања: Да се венчају...

Уважавамо дечије мишљење и
заједничким договором
Тражимо одговоре у
енциклопедијама.

Трагајући за одговорима сазнали смо колико дуго је беба у
мамином стомаку, како се храни, расте и развија ...

Да би дете развијало свој културни идентитет, самопоуздање и самопоштовање разговарамо о томе да беба када се роди добија свој идентитет (име). Свако од нас има своје име које је добио по рођењу. Деца пројекат носе кући. Заједно са родитељима пишу причу како су они добили име. Пројекат враћају у вртић где сви заједно читамо приче о њиховим именима...

У вртић су пристизале приче о именима, као и њихове прве фотографије, играчке, ствари...

Вукшина мама нам је послала први снимак ултразвука док је он још био у стомаку...

Омогућавали смо деци да деле информације о себи, својој породици, играчкама...

Деца су поред приче о имену, показивали своје прве фотографије, ствари, играчке...причали су зашто су баш то донели, зашто им је та играчка /ствар битна за њих...

Катаринина прва играчка била је звечка...
Звечка је путовала од детета до детета. Сви су имали прилику да се упознају са Катаринином играчком...

Узимамо и друге звечке, уочавамо сличности и разлике...

Неки од исказа деце:

Виктор: „Деца (бебе) уче док се играју“.

Дуња: „ Бебама је прва играчка звечка“-они уче играјући се са њом код своје куће

Закључили смо: Бебе прва сазнања стичу помоћу својих чула.

Договарамо се да наредног дана свако од нас у вртић донесе по једну ствар/намирницу која ће нам помоћи да истражујемо наша чула...

Чуло вида

Чуло мириса

Чуло укуса

Чуло слуха

Подстакнуте темом пројекта девојчице у слободној игри одлазе у просторну целину за симболичку игру. Проналазе материјале и средства од претходних пројеката и започињу игру „Породица“.

Посматрамо децу у игри и промишљамо, како би подржали социјалну и симболичку игру деце...

Водећи се чињеницом да је породица примарни и најважнији васпитач деце проширујемо активности и учење деце кроз комуникацију. Водимо дијалог са децом о симболичкој игри „Породица“ у коју су деца укључена.

Шта је породица?

Ко чини породицу?

Где живи једна породица?

-само су нека од питања...

Постављам деци питање чија породица живи најближе, а чија најдаље у односу на наш вртић?

Да бисмо тачно одредили ко живи најближе, а ко најдаље у односу на вртић договарамо се да пројекат носе кући, да заједно са родитељима код куће направе своју кућу / зграду и врате у вртић.

У вртић су почеле да пристижу прве макете кућа / зграда.

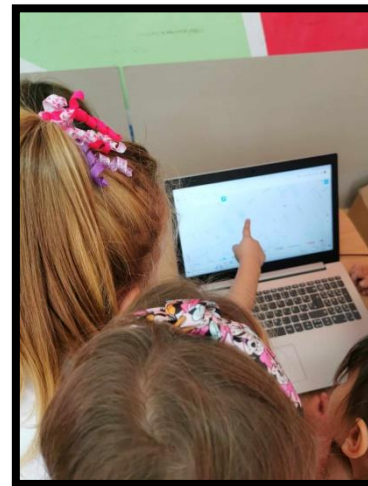
Како су пристизале макете кућа / зграда, почели смо да размишљамо како да их сложимо у односу на вртић и како ћемо и даље знати ко живи најближе, а ко најдаље у односу на вртић.

Неки од исказа:

Немања: „Можемо да видимо на телефону или лаптопу“.

Ђурђија: „Ми када негде путујемо мој тата укључи на телефону мапу и она нам каже куда да идемо“.

Уважавамо дечије мишљење, договарамо се да у собу унесемо лаптоп и пројектор и да покушамо да нађемо одговор...

Користећи „google maps“ сазнали смо колико је чија кућа удањен од вртића, али смо сазнали и колико нам треба времена ако путујемо аутомобилом, бициклом или пешице.

На хамер папиру деца уносе своје име, симол, адресу становања, као и време које им је потребно да стигну од куће до вртића, путујући, аутомобилом, бициклом или пешице.

Планирано усмеравамо децу да у истраживању користе математичке процесе и подстичемо децу да разумеју њихово значење.

Користећи добијене податке и „google maps“ правимо мапу...

АУТОМОБИЛ	ВЕЛОСИПЕД
9 мин	7,1 мин
0,7 мин	2,4 мин
1 мин	2,6 мин
1,3 мин	3,4 мин
1,4 мин	3 мин
2 мин	5,3 мин
2,1 мин	5,8 мин
2,4 мин	5,6 мин
6,6 мин	1,7 мин
3,2 мин	6,7 мин
1,6 мин	4,5 мин
1,8 мин	3,6 мин
2,5 мин	5,9 мин

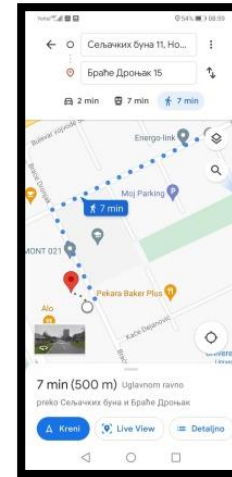
Прихватамо иницијативу деце у истраживању.

Растко и Тијана живе веома близу и желели су да сазнају колико су удаљени једно од другог. Исто су пожелели и Марко и Катарина.

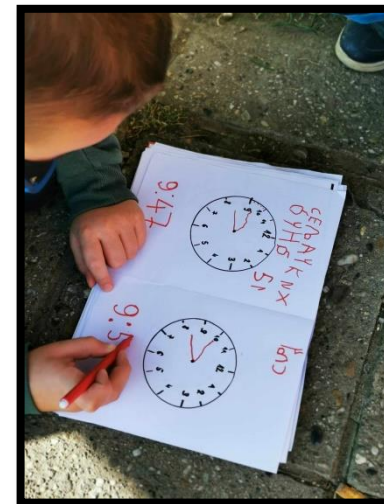

Сазнали смо: Растко и Тијана ће пре стићи једно до другог ако иду пешице, него аутомобилом због правила у саобраћају и једносмерних улица.

Користећи „google maps“ приметили смо да поред сазнања о времену које нам је потребно да дођемо са једног места на друго, добијамо информацију и колико је једно место удаљено од другог у km или m.

Заједничким договором планирамо да документујемо процес нашег истраживања и учења користећи се различитим средствима и симболичким изражавањем.

Користећи мапу коју су деца направила договарамо се да од вртића одемо до Павлове куће, од Павлове до Петрине, од Петрине до Миличине и од Миличине да се поново вратимо у вртић.

Овако је то изгледало...

Сазнали смо: Колико нам је времена требало да стигнемо са једне адресе на другу, али и колико метара су удањене једне од друге. Користећи добијене податке закључили смо која је путања била најкраћа, а која најдужа.

Марка је занимало колико је дуг један метар.

Нас васпитаче је то подстакло да кроз пројекат прожимамо рану писменост, тако што омогућавамо деци да писменост повезујемо са оним што радимо.

Користећи хамер папир, фломастере и метар израђујемо метар на коме означавамо мерне јединице метар, дециметар и центиметар.

Питамо децу шта све можемо да меримо користећи метар?

Неки од исказа:

Душан: Можемо да направимо фудбалски терен.

Дуња: Можемо да направимо полигон, пошто девојчице не играју фудбал.

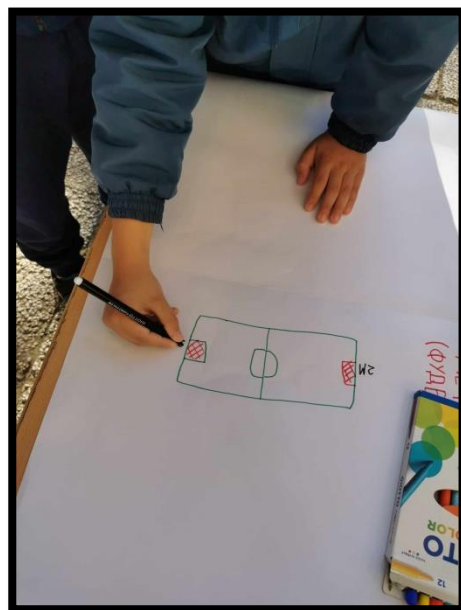
Омогућавамо деци да се баве са оним што за њих има смисла.
Обезбеђујемо им простор, време и материјале за активност.

Излазимо у парк поред вртића који користимо као место за игру и истраживање. Износимо хамер папир, фломастере и различите реквизите који ће нам послужити за прављење фудбалског терена и полигона.

Обележавамо симболички реквизите са којима располажемо.

Дечаџи праве скиџу свог фудбалског терена и користећи метар, обележавају исти.

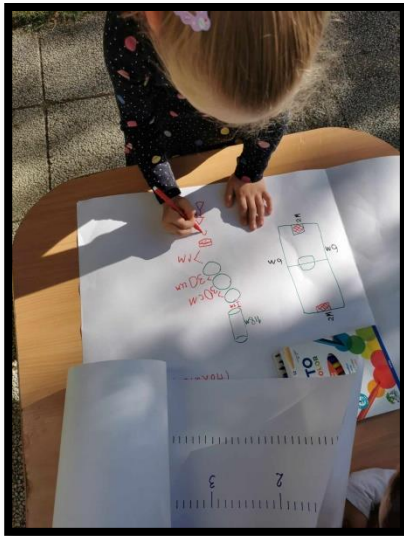

Уважавамо учење деце кроз властиту активност.

Са девојчицама правимо шему полигона и помоћу метра меревамо раздаљину између реквизита.

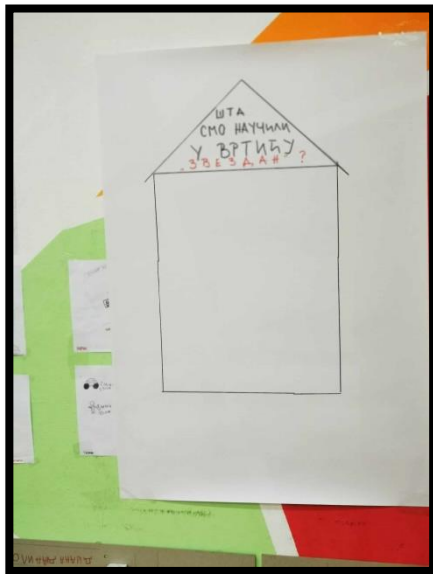

Све ситуације делања су прилика за учење...

Стварамо ситуације у којима деца имају прилике да предлажу и дају идеје и изразе своје мишљење.

У собу смо унели хамер папир на коме смо нацртали скицу вртића. На крову смо написали „Шта смо научили у вртићу „Звездан““.

Деца уочавају промену у соби, како већ препознају слова прочитали су и шта пише на крову.

Кроз дијалог са децом одлучујемо да саградимо наш вртић од дечијих исказа и одговора на дато питање.

Бележим дечије исказе на малом папиру, које они симболички представљају.

Неки од исказа:

Анђела: „Научила сам да се играм са луткама“.

Василије : „Научио сам да се играм“.

Вукашин: „Научио сам да делим играчке са другима“.

Тијана: „Да лепо шетам са другарима“.

Уважавамо дечије мишљење и градимо наш вртић од њихових исказа и идеја.

У току дана када су сви који су желели дати своје исказе позивамо децу да сви заједно прочитамо исте.

Закључили смо: „Све што смо научили у вртићу, научили смо док смо се играли!

Користимо кућицу коју смо саградили од наших исказа у функцији документовања и настојимо да развијемо реални програм видљивим...Постављамо деци питање „Где можемо да учимо изван вртића?

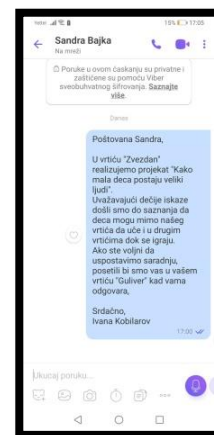
Неки од исказа деце:

Тијана: „У школи“.

Петра: „У другом вртићу“.

Анђела: „У позоришту“.

Користећи дигиталну технологију помоћу апликације „Viber“ успостављамо контакт са групом пред полазак у школу из вртића „Гуливер“ и васпитачицама Сандром и Иваном договарамо дружење са њиховом групом како би деца учила кроз игру.

Већ сутрадан били смо у вртићу „Гуливер“.

У соби смо фотографисали ситуације где је видљив потенцијал детета, њихово заједничко учешће и видљивост процеса учења.

Девојчице из вртића „Гуливер“ су нам показале како праве обележиваче за књиге.

Кроз игру смо користили и дигиталну технологију - Компјутер.

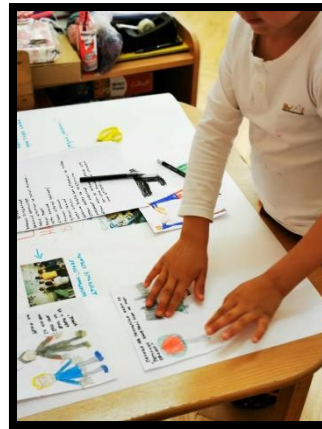
Катарина је срела своју другарицу са плеса.

Имали смо прилику да се играмо у просторној целини за симболичку игру и пробамо различите костиме.

Користимо цртеж као један од начина визуелног изражавања детета и документујемо доживљај из посете вртића „Гуливер“.

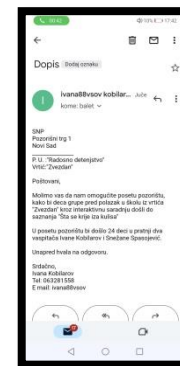
Шта ми се највише допало у вртићу „Гуливер“?

На основу онога што смо документовали
креирамо нове могућности
како да подржимо и проширимо искуство
и заинтересованост деце.

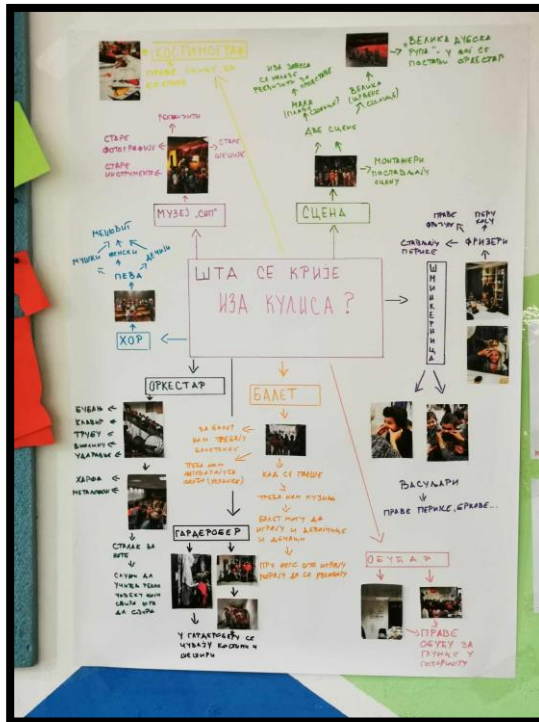
На основу анализе онога што смо
документовали планирамо посету СНП-у
и обраћамо им се путем Email-а.

Кроз пар дана посетили смо Српско народно позориште и истраживали шта се крије из кулиса.

Након посете СНП-у правимо панел укључујући децу у документовање. Деца праве избор фотографија и тиме визуализују своја искуства и доживљај, а самим тим имају могућност да им се враћају и продубљују своја искуства. На овај начин подржавамо њихово осећање припадности и доприноса вршњачкој и вртићкој заједници.

Омогућавамо родитељима да кроз ситуације и активности које смо документовали разумеју чиме се деца баве, како се осећају и како уче и да размишљају о начинима на које могу томе допринети.

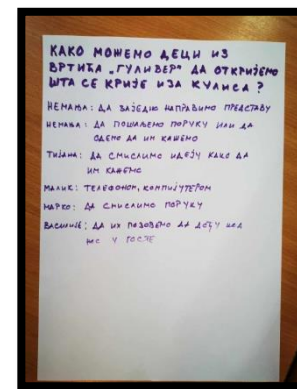
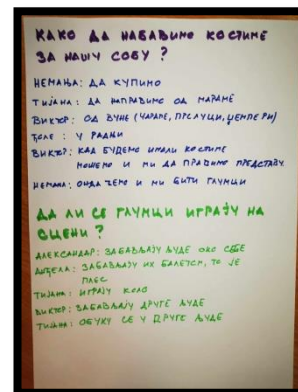
Разговарамо са децом о документованом, направили смо мапу Новог Насеља. Шта се на њој налази, да ли нешто недостаје? Деца се укључују, увиђају да недостају, паркови, цвеће, дрвеће...

Зједничким договором одлучујемо да то досликамо користећи темпере.

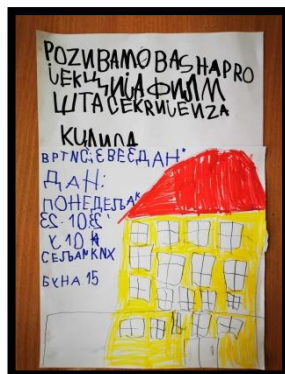
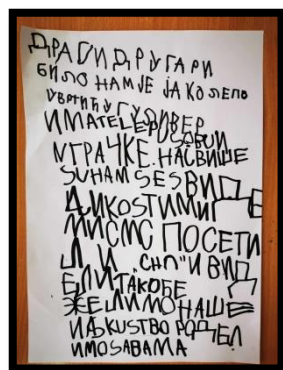

На основу кратке белешке разговора деце, договарања и заједничког планирања у соби формирамо нову просторну целину за симболичку игру „Костимографи“ и позивамо у госте децу из вртића „Гуливер“ како би са њима поделили наше сазнање „Шта се крије иза кулиса“.

Израђујемо билтен и позивамо другаре из вртиће „Гуливер“ код нас у госте на пројекцију кратког филма.

Помоћу дигиталне алатке CapCut креирамо кратак видео запис користећи фотографије из Српског народног позоришта.

Заједно са децом креирамо
нову просторну целину за
симболичку игру
„Костимографи“.

Деца су свакодневно
боравила у новој просторној
целини, костимирајући се.
Облачили су костиме које би
носили кад буду велики.

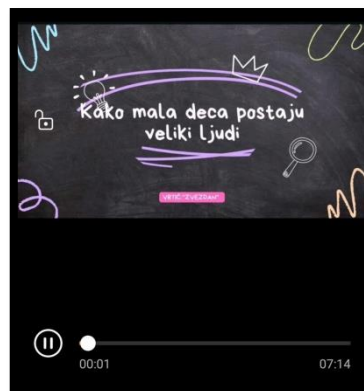

Затварање пројекта:

Заједно са децом организујемо прославу пројекта.

Правимо позивницу
за родитеље.

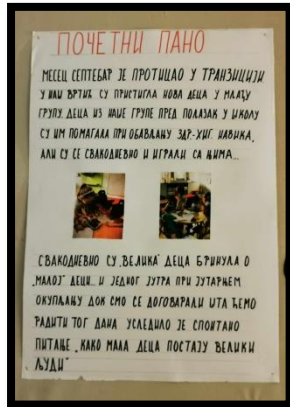
Креирамо кратак видео
запис кроз који
представљамо како је
текао пројекта.

Заједно са родитељима смо
прославили пројекат, погледали
кратак видео запис и причали о
истом, деца су га представила на
себи својствен начин.

Пано настали током развијања пројекта...

Почетни пано

Процесни пано

ЗАКЉУЧИ СМО:

Мала деца постају велики људи док се играју, уче и истражују.